

UNDER SANDET

- ELEVARK

Foto: Nordisk Film

Fag: Dansk og historie

Niveau: 9.-10. klassetrin og gymnasiet

Mål

I skal:

- lære, hvad historiebrug er
- øve jer i at finde eksempler på historiebrug i film ved hjælp af filmanalyse
- øve jer i generel filmanalyse

OBS! Alle klip ligger i undervisningsmaterialets menu under 'Klip fra filmen'.

1. Historisk fortælling og virkelighed

- Se filmen "Livsfare – miner" fra 1946, hvor tyskerne rydder stranden for miner.
<http://www.dr.dk/nyheder/kultur/historie/filminstruktoer-vi-laerer-mere-af-vores-dystre-fortid#!/11:12> (filmen findes i bunden af artiklen)
- Sammenlign "Livsfare – miner" med "Under sandet" i forhold til:
 - hvordan minefelterne ryddes og efterfølgende tjekkes
 - antal døde og sårede
 - alderen på tyskerne
- Hvad stemmer overens mellem de to film, og hvad gør ikke?
- Hvorfor tror I, man har valgt at ændre nogle ting i filmen?
- Synes I, det er i orden, at der er ændret på ting i filmen i forhold til virkeligheden? Hvis ja/nej - hvorfor?

FILM

2. Historiebrug og historiske fortællinger

Historiebrug er, når man fortæller om noget historisk og fremhæver eller overdriver bestemte begivenheder. Det bliver ofte gjort for at fortælle noget om nutiden – fx for at gøre opmærksom på et problem, give udtryk for en bestemt politisk holdning, som underholdning eller som reklame for en vare.

Tv-serien "1864" (2015, Ole Bornedal) blev fx kritiseret for, at den handlede for meget om, hvordan vi i dag behandler flygtninge og fremmede.

- a. Hvilke historiske film eller serier, kender I?
- b. Har nogle af dem budskaber, der handler om i dag eller giver udtryk for bestemte holdninger?

I presse materialet til "Under sandet" er der et afsnit om nutidens landminer og de skader, som miner stadigvæk påfører mennesker i lande, hvor der har været militære konflikter. En ekspert fra Folkekirkens Nødhjælp citeres: *"Landminerne rammer de svageste og mest udsatte mennesker, mange år efter en krig er forbi."*

Her bruges historien bag "Under sandet" således til at skabe fokus på en nutidig problemstilling, men det er ikke den eneste måde, filmens historiske fortælling bruges på. Læs dette uddrag fra interview i Filmmagasinet EKKO med instruktør Martin Zandvliet:

Han understreger, at filmen handler om mere end den gamle krig.

"Måske vi skal tænke os en ekstra gang om, efter vi får stukket en ordre i hånden fra USA eller briterne om at invadere Irak. Det er lidt underligt, at vi ikke stiller spørgsmålstegn til de amerikanske præsidenter. Vi går bare med. Jeg bruger sergenten til at vise, at vi ligesom ham skal stille os selv etiske spørgsmål. For skal vi ikke lære at reagere på vores samvittighed frem for vores umiddelbare følelser, som er frygt og had?"

Martin Zandvliet tænker på de syriske flygtninge og flygtningelejre.

"Debatten handler lige nu om, hvordan vi kan slippe for at hjælpe. Det er ret grotesk. Især når vi render rundt og sælger os selv på, at det var os, der hjalp jøderne videre til Sverige. Hvorfor har vi mistet lysten til at hjælpe mennesker i nød?"

(Fra Ekkofilm.dk 3/12 2015)

- c. Hvilke nutidige begivenheder er filmen en kommentar til?
- d. Hvad bruger Zandvliet filmens historiske fortælling til? Hvad er hans budskab?
- e. Hvad vil Zandvliet gerne have os til at tænke over, når vi ser "Under sandet"?

Zandvliet udtaler til Berlingske Tidende, at der har været for mange film, der viser danskerne under Besættelsen som "entydigt gode":

"Efterkrigstidens historiefortælling med dens mange myter og helteberetninger har fået os til at fortrænge historiske kendsgerninger og en historisk virkelighed, som kun sjældent er blevet fortalt".

(Fra filmens pressemateriale)

- a. Hvilken form for historiske fortællinger, er det som Zandvliet vil gøre op med i filmen?
- b. Kender I eksempler på danske film om Besættelsen, der er på den måde, han beskriver?
- c. Er hans film "historiske kendsgerninger", eller er det også bare en "helteberetning"?

3. De gode og de onde – filmisk fremstillet

- a. I hvilke filmgenrer findes der tydelige modsætninger mellem godt og ondt?
- b. Hvordan kan man tydeliggøre forskellen mellem gode og onde i film? Giv konkrete eksempler på, hvordan fx kostumer, [rekvisitter](#) og [underlægningsmusik](#) bruges i film og serier, I kender.
- c. Lav analyser af klip 2 og klip 6 med fokus på, hvordan filmen viser, hvem der er gode og onde. Kom ind på:
 - o [Billedbeskæring](#)
 - o [Kameravinkler](#) og synsvinkel: Hvordan skabes der identifikation med drengene?
 - o Replikker og kropssprog
- d. Find andre eksempler på, hvordan drengenes uskyldighed og danskernes ondskab vises i handlingen.
- e. Er fremstillingen af personerne i filmen troværdig? Hvorfor / hvorfor ikke?
- f. Hvordan udvikler Carl sig i løbet af filmen? Hvorfor har instruktøren mon valgt dette? Hvilket budskab ligger der bag?
- g. Martin Zandvliet siger, at filmen handler om etiske valg, vi må foretage. Er det lykkedes for ham, eller er det bare en forsimplet sort-hvid fremstilling af de onde danskere og de uskyldige tyske drenge?

4. Suspense: Døden under sandet

- a. Lav analyser af klip 3 og 4 med fokus på spændingsopbygning og [suspense](#). Kom ind på:
 - o Billedbeskæring: Hvorfor ser vi fx stranden i [supertotal](#) og drengenes ansigter i [nær](#) og [ultranær](#)?
 - o Kameravinkler og synsvinkel: Hvordan bliver der skabt identifikation med drengene?
 - o [Klipning](#)

- [Reallyd](#) og [underlægningsmusik](#): Hvordan underbygger det stemningen og påvirker vores oplevelse?

5. Afsluttende opgaver

- a. Lav en anmeldelse af filmen, hvor du vurderer den i forhold til fx:
 - Historisk korrekthed og historiebrug
 - Fremstilling af danskere og tyskere
 - [Filmiske virkemidler](#)
 - Opbygning af spænding
- b. Lav en kortfilm, hvor en bestemt [location](#) spiller en bestemt rolle - fx som en slags modstander.
- c. Lav en kortfilm, hvor der bygges op til en farlig eller uoverskuelig opgave.
- d. Skriv et essay, der diskuterer, hvad der er vigtigst i historiske film: Underholdning, historisk korrekthed eller retten til historiebrug.
- e. Undersøg omtaler af historiebrug og historisk korrekthed i andre film, og lav en multimediepræsentation om det.
- f. Lav en ny plakat til filmen, der tydelig viser enten:
 - a. Modsætningen mellem de gode og de onde
 - b. Stranden som et symbol på død

Se under 'Lav en filmplakat' i undervisningsmaterialets menu for at finde stillbilleder og plakatværktøj til denne opgave.

